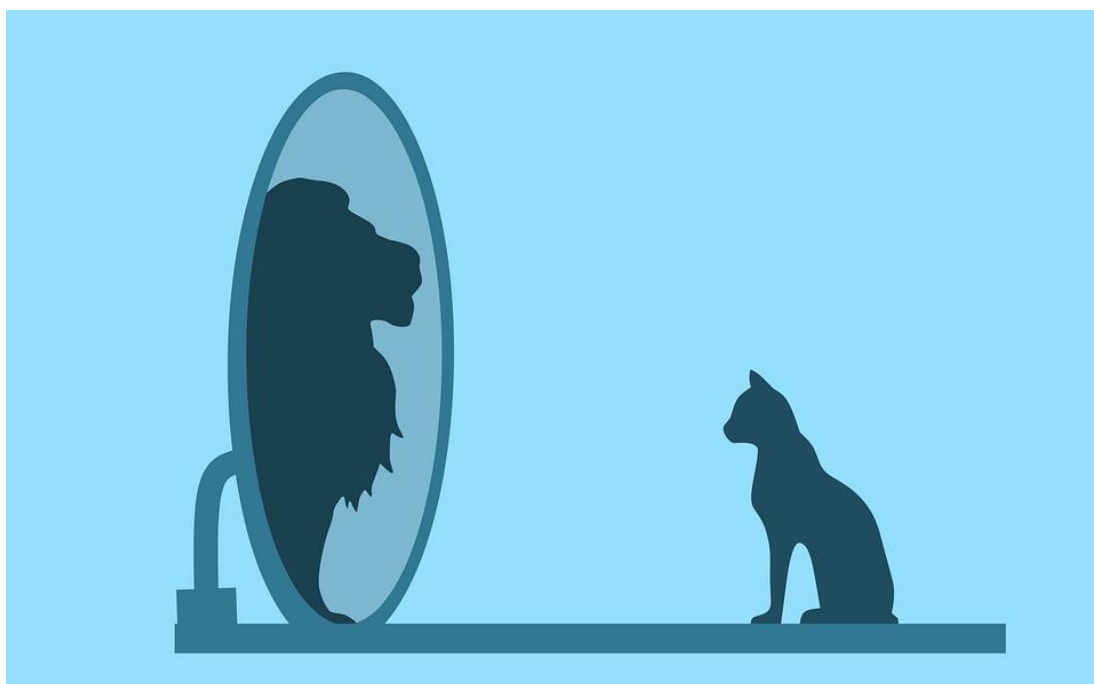

Csizmadia Ervin

Kik ők valójában, és mit akarnak?

A Fidesz önképe Orbán Viktor öt kongresszusi beszédében

Bevezetés

Mindennapi tapasztalatunk, hogy a hazai politikában az elmúlt évtizedben (túlmenően azon, hogy a Fidesz minden választást kétharmaddal nyert) sajátos aszimmetria jött létre: az ellenzék nem annyira a Fidesszel, mint *párttal*, mint inkább a *kormány*nal, még pontosabban: *Orbán Viktorral* áll szemben. Sokszor valóban úgy tűnik:

miközben a magyar politikában hat ellenzéki párt van, a másik oldalon lényegében egy sincs,

hiszen a Fidesz valamiképpen feloldódik a kormányban, illetve a kormány annak vezetőjében. A benyomásunk akár igazolást is nyerhet, már csak azért is, mert a Fidesz és annak politikusai az év nagy részében nincsenek szem előtt, ritkán beszélnek, és a Fidesz – *mint párt* – ritkán mutatja magát.

Mégsem fogadhatjuk el teljesen a fenti véleményt, mert bármiképpen is értékeljük a kormány és a miniszterelnök teljesítményét, a 2010-es, a 2014-es és a 2018-as kétharmadot mégis csak a Fidesz érte el; a kormányzati dominancia mögött tehát pártdominancia áll, azaz a Fidesz [domináns pártkénti](#) létezése. Ehhez képest magáról a pártról a szükségesnél kevesebbet beszélünk. Még kevesebbszer kerül szóba a párt *önmagáról alkotott képe*, amely egyébként fontos része a politikának.

Ebben a dolgozatban – éppen azért, hogy oldjuk az említett aszimmetriát – a Fidesz *önképe* áll a középpontban. Ez a téma a hat ellenzéki párt esetében épp úgy érdekes lenne, mint ahogyan a Fidesznél, de ha ugyanezt a témát az ellenzék felől is meg akarnánk írni, nehezebb helyzetben lennénk, mert az egyes ellenzéki pártok az elmúlt két-három évben nem annyira saját önképükkel, mint inkább egy *közös ellenségkép* megalkotásával voltak elfoglalva. Másképpen fogalmazva: ahogyan közeledünk a 2022-es választásokhoz,

egyre kevésbé tudjuk meghatározni, milyen karakterjegyekkel rendelkeznek az egyes ellenzéki pártok.

Ennek épp az ellenkezője igaz a kormánypártra. A kormánypárt láthatóan szilárdan őrzi pozícióját, és mint domináns párt nagyon is törekszik arra, hogy valamilyen képet sugalmazzon magáról. Ez a kép persze rendkívül megosztó: a kormánypárti szavazókat továbbra is lelkesíti, az ellenzékieket pedig mérhetetlenül taszítja.

A tanulmányban tehát a Fidesz önképéről lesz szó. De máris szűkíteni kell a témát, hiszen a továbbiakban nem azzal foglalkozunk, hogy a Fidesz különböző vezetői (ha egyáltalán) hogyan definiálják a pártot, hanem azzal, hogy Orbán Viktornak milyen Fidesz-képe van. A vizsgálat fókuszát az indokolja, hogy Orbán nem csak miniszterelnök, de a Fidesz „örökös” elnöke is, így tehát van abban ráció, hogy ebben az írásban rá koncentrálunk. Ráadásul (s ezt sem hangsúlyozza túl a szakirodalom) a Fidesz az a párt, amely nagyon komolyan veszi a pártrendezvényeket, ami esetünkben kongresszusokat jelent. Ezeket a párt két évente tartja, igen komoly külsőségek között, s ezeken Orbán Viktor minden alkalommal hosszabb beszédet mond. Adja tehát magát, hogy felidézzük ezeket a pártelnöki beszédeket. Öt kongresszusi beszédet (2013, 2015, 2017, 2019 és 2021) nézünk meg, és sokat idézünk belőlük. Szokatlan módon a pártelnöki idézetek teszik majd ki a dolgozat túlnyomó részét. De ez nem véletlen; szeretnénk megmutatni Orbán Viktor Fidesz-képének leglényegesebb vonásait. (Azoknak az olvasóknak, aki Orbán egyéb beszédeinek elemzését,

továbbá más európai vezetők beszédelemzését és összehasonlítását is szeretnék olvasni, a Méltányosságnak [ezt a munkáját](#) ajánljuk).

A dolgozat a következőképpen tagolódik. Az első részben röviden indokoljuk, miért érdemes a magyar pártok önképével foglalkoznunk. A második részben Orbán Viktor öt kongresszusi beszéde a téma. Mindegyik beszéd előtt egy tömör felvezetést adunk arról, milyen országos politikai kontextusban hangzott el a beszéd, majd utána a pártelnök-miniszterelnököt beszélgetjük, ami azt jelenti, hogy beszédeiből hosszabb részeket idézünk, és itt csak annyit teszünk, hogy alcímekkel tagoljuk mondanivalóját. Végül – az öt beszéd gondolatainak megismertetése után – következtetéseket vonunk le a beszédekből, és visszatérünk arra a kérdésre, hogy mi értelme van politikusi beszédeket tanulmányozni, és bennük az adott pártra vonatkozó önképet keresni.

A pártok önképe, mint vizsgálendő kérdés

Fontos tisztázni először is két kérdést: 1. Miért fontos a pártok önmagukról alkotott képének vizsgálata? 2. Milyen területeken vizsgálható ez leginkább?

Az első kérdésre a következőképpen válaszolhatunk. Induljunk ki abból, hogy a pártok legtöbbször igyekezik besorolni magát az ideológiai spektrumon, azaz konzervatívnak, liberálisnak, szociáldemokratának, kereszténynek, radikálisnak, zöldnek stb. tekinti magát.

Az esetek jelentős részében az állampolgárok elfogadják ezt a besorolást, noha persze gyakran hallunk olyan ellenvetéseket is, hogy x vagy y párt nem is konzervatív, nem is szociáldemokrata, nem is liberális stb. E kifogások ellenére a közönség nagy része mégis csak orientálónak tekinti,

ami a pártok vezetői saját magukról mondanak – példa erre a bal-jobb skála szívós létezése.

A második kérdésre pedig azt válaszolhatjuk, hogy a pártok önmeghatározása természetesen a felső vezetői szint feladata. Nyilvánvaló, hogy a vezetők mögött háttéremberek (tanácsadók, agytrösztök) állnak, s döntően az ő feladatuk az önkép megfogalmazása, illetve reagálás a változó körülményekre. Két fontos területe különböztethető meg az önmeghatározásnak. Az egyik a pártprogram. Ezzel az eszközzel azonban a pártok nem egyformaképpen élnek. A Fidesz például az elmúlt tíz évben nem fogalmazott meg pártprogramot, így innét nem kapunk tájékoztatást. Az ellenzéki pártok ugyan számos programot adtak ki az elmúlt évtizedben, de ezek elsősorban szakpolitikai kérdésekkel foglalkoznak és viszonylag csekély figyelmet fordítanak az ideológiai önmeghatározásra vagy például arra, hogy milyen kapcsolatot szeretnének kialakítani követőikkel.

A másik lehetséges önkép-alkotási lehetőség a politikusi beszédekben van. Ellentétben sokakkal, akik szerint nem az a fontos, hogy mit *mondanak*, hanem az, hogy mit *tesznek* a politikusok,

inkább helyezkedhetünk arra az álláspontra, hogy a beszédeknek megvan a maguk jelentősége. Nem feltétlen az, hogy tömegek hallgatják őket, és emlékeznek rájuk, hanem az, hogy ezekben van lehetőség olyan összefüggések felvázolására, amilyenekre például a pártprogramokban nincs.

A beszédek sokat mondhatnak *magáról* a pártról. Különösen, ha az a párt nem egy hagyományos értelemben vett párt, hanem olyan, amelynek megfellebbezhetetlen elsőszámú vezetője van.

Ha a külföldet nézzük, megállapíthatjuk, hogy ott is kétféle vezetővel találkozunk. Az egyik, aki kevésbé karizmatikus, és inkább menedzser típusú; a másik, aki karizmatikusabb, és az ő esetében sok érdekességet találhatunk beszédeiben. Az utóbbi csoportba tartozik például Emmanuel Macron, aki – nem véletlenül – gyakran mond beszédet, s e beszédekben nagy ívű koncepciókat fejt ki. Ráadásul – váratlan módon – [sok hasonlóság mutatható ki](#) Macron és Orbán beszédei között. De Macron esetében senki sem a pártelnöki pozícióra gondol, hiszen ő Franciaország elnöke, s beszédei egyértelműen egy elnök beszédei.

Orbán Viktor is ebbe a második csoportba tartozik, és az alább idézett beszédekben sokszor keveredik a miniszterelnöki és a pártelnöki pozíció. De nála – ha sokszor miniszterelnökként beszél is – megjelenik a *pártelnök* attitűdje, az tehát, hogy hogyan próbálja meghatározni pártvezetői szerepét, a párt funkcióját, s hogy hogyan kommunikál híveivel. Nagyon is érdekes lehet számunkra,

Orbán hogyan definiálja a Fideszt, miben látja a párt lényegét és hogyan látja annak változásait. A dolgozatnak – mint már említettem – nem feladata, hogy akár megerősítse, akár kritikailag értékelje a kongresszusi beszédeket. Célunk a *pártelnökség felől* értelmezni a miniszterelnök Fidesz-képét.

Orbán Viktor kongresszusi beszédei

A 2013. szeptember 30-ai kongresszusi beszéd

A beszéd nagypolitikai környezete

2013 őszén közeledett a Fidesz első kétharmados kormányzati ciklusának vége. A kormánypárt jó állapotban volt, esélye volt arra, hogy fölényesen megnyeri a 2014-es választást. A vele szemben felálló ellenzéki pártok külön-külön eléggé rossz állapotban voltak, de – megőrizve régi szerepét – még messze az MSZP számított a legerősebb pártnak. De az nyilvánvaló volt, hogy a széttagoaltság nem jó ajánlólevél a választás előtt, ezért ebben az időszakban merült fel először az összefogás szükségessége, illetve az, hogy az ellenzék miniszterelnök-jelöltjét [előválasztáson](#) kell kijelölni. Végül sem az összefogás, sem az előválasztás nem valósult meg – az ellenzéki pártok egyéni preferenciái ezt nem tették lehetővé.

A Fidesz számára a 2010-2013 közötti időszak a domináns párttá válás kezdeti három éve. Mint az közismert, ennek ideológiai megalapozását Orbán Viktor [2009-es kötcsei beszédében](#) adta meg, amikor is megfogalmazta a centrális erőter doktrínáját.

Ennek – témánk szempontjából – az a lényege, hogy mivel az ellenzék széttagolt és szétaprózott, egyedül a Fidesz tekinthető kormányképes pártnak. A kötcsei beszéd elhangzásától a 2013-as kongresszusig a Fidesz valóban úgy is viselkedett, mint egyedül kormányképes erő, és nemigen vette komolyan az ellenzék felől érkező javaslatokat.

Elmondható tehát, hogy a Fidesz 2013 őszén, mint a választás megnyerésére joggal pályázó párt tekinthetett magára, és a pártelnök fejében – mint az kiderül az alábbi beszédből – meg sem fordult, hogy 2014 tavaszán a párt ellenzékbe kerülhet. A [beszédből](#) a továbbiakban hosszú részleteket idézünk, azokat alcímekkel tagoljuk, és Orbán Viktor szövegét dőlt betűkkel szedjük.

A beszéd

(Kilépni a Kádár-rendszerből). 1990-ben ez a dal arra szólított fel bennünket, ne hagyjuk, hogy mások diktáljanak nekünk. Ne hagyjuk, hogy mások mondják meg nekünk, mit gondoljunk, hogyan éljünk. Ne hagyjuk, hogy megszabják, hogy mikor és hova utazhatunk, kivel találkozhatunk, mit nézhetünk, mit hallgathatunk, olvashatunk, hol és mit beszélhetünk.

Olyan nincs, hogy a szívedre hallgatsz, ha a személyes életedről van szó, de a szíved helyett valami másra, ha a közös életünkről, a hazánkról van szó. Nincs olyan, hogy a szívedre hallgatsz a magánéletedben és eltűröd a hazugságot,

sőt magad is a hazugság része vagy a közéletben. Számunkra ez a dal a Kádár-rendszer alaptézisének eleven tagadása volt. Ne törődj a közös ügyekkel, ne törődj a hazád ügyeivel, cserébe megengedjük, hogy boldog légy a magánéletedben.

Ez a dal azt jelentette akkor nekünk, hogy az életünket, a saját személyes életünket csak Magyarországgal együtt lehet, s ha így lehet, hát akkor együtt kell kiszabadítani a szürkeségből, a kilátástalanságból, a diktatúrából, az idegen elnyomás alól, a politikai függőségből az egypártrendszer mocsarából. Ez volt az, amit akkor a politikai köznyelv egyszerűen csak radikalizmusnak, radikális antikommunizmusnak nevezett. Mint minden kor fiataljainak, úgy nekünk is megbocsátható, ha úgy éreztük, mindezt nekünk kell megtenni, mert csak mi akarjuk eléggé, ezért rajtunk kívül erre senki sem képes.

Sok minden változott körülöttünk, és sok mindenben változtunk. De van, ami nem változott: mi a mai napig a szívünkre hallgatunk. Tudjuk, egy igazi fideszes ügysem tehet mást.

A szívünkre hallgattunk, amikor kiálltunk a határon túli magyarokért. Ez tartott minket egyben a 2002-es vereség után is. Ez adott erőt 2006-ban, amikor nem hagytuk, hogy a hazugság erőt vegyen rajtunk és az országon – még akkor sem, ha öntötték ránk reggel, éjjel meg este. Igen, reggel, éjjel meg este.

(Kormányzati és pártmunka). És, kedves Barátaim, sok fontos csatát meg is nyertünk.

Az elvégzett munka és a feszített munkatempó a magyar életnek szinte minden területét érintette. Az ilyen tempóhoz nem szokott ellenzék leginkább a károgásban jeleskedett. Mondandója abban merült ki, hogy úgysem fog sikerülni. Három év alatt a kormány ellenzékéből az ország ellenzékévé váltak. Arra törekedtek, hogy lebeszéljék az embereket az új erőfeszítésekről. Arról akarják folyamatosan meggyőzni az embereket, hogy az elvégzett munkájuknak nincs értelme.

Ők egy sikertelen országot akarnak látni és láttatni, sőt úgy látom, azzá is akarják tenni Magyarországot. Talán azt remélik, hogy így könnyebben kapaszkodhatnak vissza a kormányrúdhoz. A károgáson kívül még a munkalassításban tüntették ki magukat. Obstruáltak, tiltakoztak és kivonultak, majd beárulták Magyarországot minden lehetséges helyen azzal, hogy kiszorítják őket a közélet fórumairól.

Meg kell becsülni és meg kell adni a tiszteletet annak, aki azt a munkát elvégezte. Ezért a mi szövetségünkben jó okkal lehetnek együtt segédmunkások, szakmunkások, diplomások és akadémikusok is. Ez tesz bennünket néppárttá. Ez az az értékrend és gondolkodásmód a biztos alap, amire felépíthetjük mind Magyarországot, mind a mi politikai közösségünk jövőjét a következő évtizedben.

(MSZP és Fidesz). Eddig sem voltunk az unió kedvencei. A nagy nemzetközi monopóliumok lieblingjei sem mi voltunk. Az újabb rezsicsökkentéssel viszont végképp kihúztuk a gyufát. Ne legyen kétségünk afelől, hogy mindenki fel fog vonulni velünk szemben:

a bülbülszavú bankárok, a mohó multik, az őket kiszolgáló brüsszeli bürokraták és persze hazai apródjaik. Mind ellenünk jönnek majd, és mindent be fognak vetni. Kedves Barátaim, itt óriási összegekről van szó. Száz és ezermilliárd forintokról, óriási beruházásokról és korábban biztos vagy legalábbis annak tűnő, garantált profitokról van szó. Ez olyan hatalmas összeg, ami már nekik is hiányzik. Ez már nekik is fáj.

Kérlek Benneteket, sohase feledjétek el, hogy Magyarországot és a magyar embereket a volt kommunisták adták a spekulánsok,

a bankok és a multik kezére. Ez az igazság! A pufajkát öltönyre cserélték, de az alatta való mentalitás ugyanaz. Vannak, akik azt mondják, hogy a kommunizálás ma már üres beszéd, a kommunisták már kikoptak, a mai MSZP-sek pedig már fiatalabbak, mint mi vagyunk. Meglehet, de én azért azt gondolom, hogy ahol dinoszauruszok vannak, ott vannak bébiszauruszok is. Az öregek pufajkát hordanak, a fiatalok elegáns öltönyöket. Mikor mi a világdívat. A lényeg azonban nem változik: ők azok, és mindig ők azok, akik készen állnak arra, hogy Magyarországot ismét átadják a gazdasági gyarmatosítóknak.

A kormányzat egységes, a parlamenti kétharmad sértetlen. Magyarország ma már elég erős ahhoz, hogy a győzelem esélyével bocsátkozzon egy ilyen, egyszerre hazai és nemzetközi küzdelembe. Ez mégiscsak egy kongresszus, a szövetség kongresszusa, beszéljünk egyenesen: Magyarország nem hagyja magát!

Nem vagyunk és nem leszünk Európa szolgái. Nem vagyunk, és nem leszünk sem a bankok, sem a nagyvállalatok szolgái. Mi, magyarok a magunk urai vagyunk, és nem akarjuk, hogy mások mondják meg nekünk, hogy miként seperjünk a saját házunk táján. Partnerei és szövetségesei szívesen leszünk mindenkinek. Ezért kötöttünk és kötünk még stratégiai együttműködési megállapodásokat sikeres és nagy, nemzetközi termelő és szolgáltató vállalatokkal, olyanokkal, akik tisztelik és megbecsülik a magyarokat.

(Gazdasági függetlenség). Negyed évszázada harcolunk hazánk, Magyarország függetlenségéért. Komoly sikereink vannak.

Már csak egy csatát, egy utolsó csatát, a gazdasági függetlenség, a gazdasági önrendelkezés csatáját kell megnyernünk. Egész egyszerűen fel kell tenni a pontot az i-re. Sokan vagyunk itt a teremben, és még többen a termen kívül szerte az országban, akiknek huszonöt évünk benne van már ebben. Beszéljünk egyenesen. Aki nem végzi el tisztességesen a munkát, aki nem ad bele mindent, és nem teszi meg azt, amit a helyzet megkövetel, az jön nekem huszonöt évvel.

A 2015. december 13-ai kongresszusi beszéd

A beszéd nagypolitikai kontextusa

A 2015-ös [kongresszusi beszéd](#) értelmezésekor tudnunk kell, hogy egy olyan időszakban hangzik el, amikor Magyarországon is jelentkezett az ún. „migrációs probléma”. Ebben az évben nagy bevándorló tömegek jelentek meg Magyarországon,

hosszú hetekig komoly belpolitikai válságot okozva. Nem is annyira rövid ideig úgy tűnt, hogy a Fidesz népszerűsége hanyatlik és a kormánynak a válság kezelésére tett lépései rendkívül komoly nemzetközi indulatokat váltottak ki. Mindezekből azonban szinte semmi nem érződik a kongresszusi beszédben, amely egy nagy önbizalommal rendelkező pártot és vezetőt mutat. A miniszterelnök meg is mondja, mi önbizalma fő táplálója: „Mi jól ismerjük azokat, akiket képviselünk”. Talán óvatosan megfogalmazható, hogy a „migránsválság” végül is erősítette a Fidesznek azt az önfelfogását, miszerint ő képviseli igazán jól a társadalom érdekeit és ő érti jól annak gondolkodását. Az önbizalom forrása tehát egyfelől a sikeres válságkezelés.

Másfelől a siker forrása az is, hogy a Fidesz fokozatosan felmorzsolta az MSZP-nek a társadalomhoz fűződő „bensőséges” viszonyát. A beszédben központi helyet foglal el ezért a *sikeresség* fogalma. De előjönnek más fogalmak is, mint az *erő*. Kormányzó pártok politikusai ritkán használnak ilyen kifejezést, hiszen – Nyugat-Európában tudják – az erő használata felveti a demokratikus normák átlépésének gyanúját. Orbán erő-fogalma azonban e beszédben másra vonatkozik, nem az erővel való visszaélésre. Hanem arra, hogy „kimondtunk tabunak tűnő dolgokat, aztán pártprogrammá tettük őket”. Tehát mégis csak fontos a párt, mint egy alapvető szűrő vagy közvetítő. Merthogy természetesen a párt csak az *első szint*, hiszen a pártprogramokból kormányzati programok, a kormányzati programokból végül nemzeti ügyek lesznek.

A nemzeti ügyek képviseléséhez pedig nemzeti (de persze a centrális erőtéren belüli) egység kell. A nemzeti egységnek pedig megint csak a nagy kormánypart a fundamentuma: „a magyar egység kulcsa a főhatalmat gyakorló szellemi és politikai mozgalom egysége, összetartása, bajtársias belső kultúrája. Nekünk olyan egység kell, amelyben mindenki önmaga maradhat, saját életfelfogását követheti, saját hangszerén játszik, s a végén mégis káprázatos, magával ragadó összhangzat és harmónia keletkezik”. Káprázatos összhangzat és harmónia” – nem feltétlen érezheti ezt mindenki, aki a Fidesz elmúlt tizenegy évét nem a centrális erőtér perspektívájából nézi. Ugyanakkor érdekes leírását adja egy kívülről valóban monolitnak tűnő, nagy domináns pártnak,

illetve nem is pártnak, hanem közösségnek. A Fidesz Orbán interpretációjában több és más, mint domináns part, egyenesen egy domináns közösség.

Következzenek a 2015-ös beszéd részletei (ismét dőlt betűkkel).

A beszéd

(Vállalás és teljesítés). Szövetségeseinkkel együtt Közép-Európa legrégebbi és legnagyobb partja, legnagyobb és legsikeresebb politikai közössége a miénk. Ha akkor nem vágunk bele, ma sehol se lennénk.

Mindig így van ez velünk. Előállunk valamivel, azt mondják, lehetetlen, gúnyolódnak rajtunk, aztán csak lesnek,

mint ponty a szatyorban, amikor mégis megcsináljuk. Mondják, a Fidesz olyan párt, amelynek nem igaza van, hanem igaza lesz. Hogy mi jár a politikában annak, akinek idő előtt, túl korán van igaza, már más lapra tartozik. Köszönöm nektek, hogy egy ilyen fantasztikus közösség, egy ilyen sikercsapat tagja lehetek. Köszönöm a töretlen bizalmat. Fölemelő és megtisztelő egy ilyen politikai közösségben elől menni. Igen, bármilyen hihetetlen, a Fidesz a legrégebbi, legnagyobb és legsikeresebb párt ma Közép-Európában. Nem azért vagyunk sikeresek, mert választásokat szoktunk nyerni. Bár szerényen megemlíthetjük, hogy az elmúlt kilenc évben minden országos választást hatalmas fölénnyel megnyertünk. Választást nyerni jó dolog, de a győzelem csak belépő.

Belépő, hogy tettekre válthassuk a szavakat, hisz régi törvény, végül mindig a tettek beszélnek, s mi itt, a Fideszben ismerjük, ezt a törvényt.

Talán azért is lehet ilyen hosszú és sikeres a történetünk, mert az emberek tudják, mi vagyunk azok, akik cselekednek, akik teljesítik, amit vállaltak. Sokan azt is gondolják, ez a siker kulcsa. Meglehető, de legalább ilyen fontos, hogy mi jól ismerjük azokat, akiket képviselünk. Jól ismerjük a saját fajtánkat, erényeit, hibáit, erősségét és gyengeségeit, ezért is hihetünk benne. Mert mi hiszünk Magyarországon, és hiszünk a magyarokban. Hiszünk abban, hogy a magyarok minden korszakban minden nehézség ellenére bármilyen rossz helyzetből föl tudják emelni ezt az országot. Ezért nekünk, akik megkaptuk a kormányzás felelősségét, csak esélyt és lehetőséget kell biztosítanunk,

hogy dolgozzanak, alkossanak, értéket teremtsenek, és saját munkájukkal, saját erejükből sikeressé válhassanak.

(Lehetetlen célok kitűzése). Honnan vettük ehhez az erőt? Ha szemügyre vesszük a magunk mögött hagyott öt esztendő, láthatjuk, a mi erőnk lényegében abban áll, hogy bátran kitűztünk olyan célokat, amelyeket mások lehetetlennek tartottak. Leginkább olyan dolgokat, amelyeket mindenki akarna, de senki nem gondolta megvalósíthatónak. Ebből is látható, hogy talán a bátorság a legfontosabb dolog az életben. Mondják, mindenki lehet boldog, a szép és a csúnya is, az okos és a buta is, sőt a szorgalmas és a lusta is, csak a gyáva ember nem lehet boldog. Ha így nézzük, a szabadság voltaképpen a bátorsághoz való jog. S mi, fideszesek éltünk is ezzel a jogunkkal. Kimondtunk tabunak számító dolgokat, aztán pártprogrammá tettük őket, majd a kormányzással nemzeti ügyekké emelkedtek. Kimondtuk a nemzetegyesítést és a kettős állampolgárságot, 2010-re pártprogrammá tettük, aztán nemzeti ügy lett belőle, és szinte az egész országgyűlés megszavazta. Ki gondolta volna, hogy a rezsi nemcsak emelni lehet, de csökkenteni is? Kimondtuk, pártprogrammá tettük, aztán kormányprogrammá emeltük, és végül nemzeti ügy lett belőle.

(A magyar emberek szolgálata). A polgári berendezkedésnek nemcsak programja és tartalma van, hanem politikája is, az a módszer, út és gyakorlat, amellyel azt meg lehet valósítani. Azt mindenki tudhatja,

a saját bőrén is érezheti, hogy a mi politikai közösségünk másképpen fogta meg a munka végét, másképpen politizál, mint 2010 előtt szokás volt erre felé, és másképpen politizál, mint ahogyan mostanában szokás Európában. A legfontosabb, hogy mi meghallgatjuk az embereket. Azért hallgatjuk meg őket, hogy egyetértési pontokat hozhassunk létre az emberek és a kormány között. Súlyos ügyek esetében ilyen egyetértés nélkül nem is lehet demokratikusan kormányozni, gondoljatok csak a bevándorlás ügyére. Nem vagyunk restek, nem zárkózunk be az irodáinkba, nem a pártközpontból nézzük a magyar életet, hanem konzultálunk, kérdezzük, meghalljuk az emberek hangját.

A mai világban az is rendhagyó, hogy két lábbal állunk a földön, a valóságból indulunk ki, és nem az ideológiából, az emberek gondjaira keressük a választ, az ő boldogulásuk, az ő biztonságuk a legfontosabb kormányzati ügy. Számunkra a politikai siker egyetlen mércéje, hogy döntésünk jól szolgálja-e a magyar emberek érdekeit vagy sem.

Nem lehet ma érvényesen beszélni hazánk helyzetéről, ha nem beszélünk Európa helyzetéről. Azt látjuk, hogy lerohantak bennünket, Európa invázió alatt áll, úgy fest, mint egy csatatér, és amit eddig láttunk, az a jéghegy csúcsa. Hányan fognak elindulni még, hányan készülnek Európába? Azt hiszem, milliók, sőt tízmilliók. És azt is látjuk, hogy az unió sodródik, gyenge, bizonytalan, tehetetlen, vergődik ahelyett, hogy cselekedne. Európa baloldali elitje és számos ország vezetője azon töri a fejét, hogy miképp oldják meg a bevándorlók tömegeinek

befogadását ahelyett, hogy lépéseket tennénk végre az áradat megállítására.

(Az Unió, mint bizarr nagykoalíció). Hogyan történhetett ez meg? Jól látszik, hogy ami történik, az nem véletlen, nem baleset, nem szándékolatlan következmények láncolata, hanem kitervelt és irányított folyamat. Létrejött egy bizarr nagykoalíció: az embercsempészek, az emberjogi aktivisták és a brüsszeli bürokraták koalíciója. Ez a koalíció nem azon dolgozik, hogy véget vessen a népvándorlásnak, épp ellenkezőleg: azért dolgozik, hogy biztonságosan, gyorsan és jogszerűen ideszállíthassa és betelepíthesse közénk a migránsokat. Kétes dicsőség, hogy a kiagyalók és a szálak mozgatói között nyíltan,

bevallva és programadóként hazánk is képviselteti magát egy híres és hírhedt fia által.

(Európa diagnózisa). A bajok mélyén egy közös eredő húzódik meg: Európa nem vállalja saját magát. Az európai szellem és az ő emberei ma felszínes és másodlagos dolgokban hisznek: emberi jogokban, haladásban, nyitottságban, újfajta családokban, toleranciában. Ezek szép és kedves dolgok, de valójában másodlagosak, mert csak származékok. Igen, Európa ma hisz a másodlagos dolgokban, de nem hisz abban, ahonnan és amiből ezek a dolgok származnak. Nem hisz a kereszténységben, nem hisz a józan észben, nem hisz a katonai erényekben, és nem hisz a nemzeti büszkeségben. Nem hisz abban, hogy ami létrehozta, és ami valaha ő maga volt, nem hisz benne, nem áll ki mellette, nem érvel, nem harcol, és végképp nem hoz áldozatot érte.

Se gondolni nem akar arra, se beszélni nem akar arról, hogy ki is ő valójában, s miután nem vállalja önmagát, nem vállalja a különbségtételt sem. Márpedig anélkül, hogy megkülönböztetné magát másoktól, szükségszerűen önmagát is elveszíti. Pedig napnál világosabb, hogy Európa az ókori Hellasz, nem pedig Perzsia, Róma és nem Karthágó, kereszténység és nem kalifátus. Ebben nincs semmilyen rangsor. Az a tény, hogy létezik európai civilizáció, még nem jelenti, hogy jobb vagy rosszabb lenne másoknál; annyit jelent, ezek mi vagyunk, azok pedig ti vagytok. Megkülönböztetni, elhatárolni és vállalni az európai civilizációt nem jelenti azt, hogy be kellene zárkózni, csak annyit jelent – de azt jelenti –,

hogy nyitottságunk nem vezethet oda, hogy fölbomoljunk, föloldódjunk, amikor kapcsolatba kerülünk azokkal az idegenekkel, akiket befogadunk.

Az európai baloldal – megint a baloldal – azt gondolja, hogy Európa attól lesz boldog, ha eltüntetjük belőle a lelkét adó nemzeteket, és helyébe egy európai szuperállamot állítunk. Brüsszelben sokaknak tetszik ez a terv, és sokan dolgoznak is lopakodó megvalósításán. Ám az az Európa és az az unió, amit mi szeretünk, és ahová közös akarattal beléptünk, a nemzetek Európája, a nemzetek összefogásán, kölcsönös tiszteletén és közös véleményén nyugszik, nem felülről érkező diktátumokból és brüsszeli utasításokból áll. Most például ott akarják megmondani, hogy itt nekünk, magyaroknak kivel kellene együtt élnünk.

(A megújulás jelentése). Barátaim, van úgy, hogy csak akkor maradhatsz talpon, ha megújulsz. Európa pedig ma megújításért kiált, az európai nemzetek ezt csak közösen vihetik végbe. Mi készen állunk. Ha a nagyok elszánják magukat, ha lesznek jelentkezők, mi, magyarok nem fogunk a sor végén kullogni.

Igen ám, de mit jelent megújulni? Ökölszabály, hogy amilyen mértékű a baj, legalább olyan mélységű legyen a megújulás. Ez ma annyit jelent, hogy le kell zárunk egy korszakot, és meg kell próbálnunk kinyitni egy újat. A mi életünk elmúlt huszonöt éve egy nagy liberális korszak volt Európában. Voltak szép időszakai, jó eredményei, voltak nagy pillanatai és korszakos egyéniségei, örülhetünk,

hogy mi még személyesen is ismerhettük őket. Mára azonban a liberális politika elvesztette vonzerejét, kudarcot kudarcra halmoz, kifulladás és lemerült.

Mi azt javasoljuk, hogy térjünk vissza a demokratikus Európához. A mai vezetők gyenge Európája helyett az emberek erős Európájához. A következő európai korszak vagy a demokrácia korszaka lesz, vagy nem lesz. Az Európai Uniónak is új szabályokra van szüksége. Nem véletlen a britek törekvése, hogy újratárgyalják a tagságuk feltételeit. Eljárt az idő, más világban élünk. Huszonnyolc ország nem tud ugyanazon szabályok szerint együttműködni, mint hat ország tudott. Nem az a feladat tehát, kedves Barátaim, hogy néhány dolgot ügyesebben csináljunk, többet kell tennünk ennél. Én azok közé tartozom, akik azt akarják, hogy a következő ezer évet magyarként élhessük a keresztény Európában,

ennek érdekében pedig bármilyen fájdalmas is egyes politikusoknak Brüsszelben, le kell zárni egy korszakot politikai és szellemi értelemben is.

És, Barátaim, ilyenkor az egység a legfontosabb. Magyarország egysége, a Kárpát-medencei magyarság egysége és a világmagyarság egysége, de tudnotok kell, hogy az egység nemcsak úgy leereszkedik ránk, mint szürke számárra a köd. Az egységet építeni kell, az egység – legalábbis annak tartós fajtája – belülről kifelé, a magból a héj felé, a középpontból a szélek felé szerveződik. Ez azt jelenti, hogy a magyar egység kulcsa a főhatalmat gyakorló szellemi és politikai mozgalom egysége, összetartása, bajtársias belső kultúrája, és azt is tudnotok kell, hogy felfogásom szerint az egység nem azonos az egyszínűséggel. Az egyszínű egység szürkességhez, fizikai és szellemi renyheséghez, elbutuláshoz, vagyis elviselhetetlen szellemtelenséghez vezet, és szükségszerűen szétmállik. Nekünk olyan egység kell, amelyben mindenki önmaga maradhat, saját életfelfogását követheti, saját hangszerén játszik, s a végén mégis káprázatos, magával ragadó összhangzat és harmónia keletkezik. Én ezt a meggyőződést és ezt a Fideszt képviselem, és ezért dolgozom.

(A tisztelet, mint vezetési elv). Azt is láthatjátok, hogy nálam a legmagasabb vezetési elv a tisztelet. Mindenkinek megadom azt, ami jár neki. Azt is tudhatjátok, hogy nem vagyok korbácsoló ember, többre tartom a vitát a parancsnál, a megegyezést az utasításnál, a belátást a kényszernél, de az is egyszerre, hogy a sikerhez nemcsak sokszínűség, nemcsak alkotói szabadság és légkör,

de átlátható és mindannyiunk által tiszteletben tartott belső rend is kell. Szép dolog a barátság, szép dolog a vagányság, szép dolog az átütő tehetség, a lendület és a fiatalos fickándozás is, de ha közösségünk érdekéről, becsületéről, erejéről és cselekvőképességéről van szó, akkor senki sem léphet át egy bizonyos határt. Ez olyan törvény, amelynek érvényt szerezni a mindenkori elnök kötelessége és felelőssége, vagyis azért én állok most újra előttetek, mint újraválasztott elnökökötök, mert ezt a sokszínű, vibráló, szellemdús, a különböző gondolatokat, ösztönöket, hiteket egységbefésülő, de rendezett politikát képviselem.

Ha sikertelen vagy, könnyű válaszolni arra a kérdésre, hogy mi a mindennapi erőfeszítéseid értelme: magad mögött akarod hagyni a kudarcokat, hogy rossz helyzetből jó helyzetbe kerülj, és helyet akarsz szorítani magadnak a nap alatt. Ha sikeres vagy, különösen, ha évek óta az vagy, és a mi közösségünk évek óta az, akkor nem olyan egyszerű a válasz. Mi az értelme egy sikeres közösség, ennyi sikeres ember újabb és újabb erőfeszítéseinek? Ne felejtsetek el, összességében tizedik éve vagyunk Magyarország robosztus kormánypártja. Mi hajt bennünket? Miért vágunk bele a robotba minden reggel, hogy aztán késő este vergődjünk haza? És miért tesszük ki magunkat még mindig nap mint nap méltánytalan támadásnak? Mi ennek a személyes értelme? Elvégre az ország rosszul álló szénáját már rendbe raktuk, s a ciklus végére az ország egészen elfogadható képet fog mutatni. Mit akarunk, mit akarhatunk még egyáltalán?

A közkeletű és idiótabiztos válasz szerint világbékét, galaktikus boldogságot, csillagközi szabadságot és hasonlókat. Amerikai filmekben ez kielégítő válasz lehet, bár Andy szerint ez ma már kevés. A mi magyarázatunk ennél mélyebben van.

(Egyénnél magasabb entitások). Én inkább úgy sejtem, hogy különbözőségeink, sokfajtajúságunk, sokszínűségünk mögött van valami, amiben mindannyian hiszünk. Van, aki gondolkodás útján jutott erre; van, aki ösztönből; mások talán neveltetésüktől indítva; és olyan is akadhat, akit az élettől kapott pofonok vezettek rá erre. Egy szó, mint száz, azt hiszem, mi mindannyian azt gondoljuk, hogy az életünk csak akkor értelmes, akkor értékes, akkor van súlya, ha azzal a saját életünknél fontosabb és jelentősebb dolgot szolgálunk,

például családjunkat, hazánkat vagy éppen Isten országát. Esetleg mind a hármat egyszerre.

Az köt és az tart össze bennünket, hogy mi e nélkül az életünket viselhetetlenül könnyűnek, légneműnek, vagyis lényegtelennek éreznénk. Súlytalan élet lenne, amely egyre megy, nem oszt, nem szoroz, tizenkettő egy tucat, pontosabban: egy a hétmilliárdból. Mi azonban azt gondoljuk az életünkről, hogy jelentős, hogy súlyos, egyedi, megismételhetetlen, ezért a világ számára nélkülözhetetlen. Olyan élet, amelyen fontos dolgok sorsa fordulhat meg. Igen, mi itt, a Fideszben azt gondoljuk – habár valamiféle férfias szemérem miatt nem szoktunk beszélni róla, s talán két évente egyszer megengedhetjük magunknak – , hogy életünk súlyát, értelmét és fontosságát a szolgálat,

a nálunknál fontosabb dolgok szolgálata adja. Nem tudhatjuk pontosan, hogyan értette első királyunk, amikor azt az intelmet hagyta ránk, hogy semmi sem emel föl, csakis az alázat, és semmi sem taszít le, csakis a gőg. Talán ő is arra gondolhatott, amire mi: az élet értelme a szolgálat, és nincs szolgálat alázat nélkül, és aki ezt nem érti, hiába sikeres, végül belefut a saját gőgjébe.

A 2017. november 12-ei kongresszusi beszéd

A beszéd nagypolitikai kontextusa

A 2018-as választás előtt a Fidesz – hasonlóan a korábbi két választáshoz – szintén nyeresre állt, de sokak szerint a választás előtti hónapokban módosult a kormánypárt és az ellenzék közötti viszony, köszönhetően annak, hogy a Fidesz ekkor már valóban domináns pártként viselkedett és lényegében az állami élet valamennyi területét uralta. Elérkezett az a pillanat, amikor a Fidesz már nem pusztán két választást kétharmaddal megnyerő párt volt, de olyan nagypárt, amely leválthatatlannak tűnt, és e miatt módosult az ellenzéki pártok hozzá való viszonya is. E viszony lényege, hogy – szemben a 2010-2017 közötti időszakokkal – a rendszert már egyértelműen *hibridnek*, vagy másképpen: a demokrácián túlinak tekintették, s ezért a korábbiakhoz képest radikálisabb módon kezdtek viszonyulni hozzá. A Fidesz 2017 őszén természetesen továbbra is önbizalomtól duzzadó párt volt, amely kongresszusán erről tanúbizonyságot is adott. A pártelnök-miniszterelnök ugyanis beszédében továbbra sem vesztegetett sok szót az ellenzékre,

nemigen jelzett veszélyérzetet, és tartotta magát a 2009-es kötcsei beszédben lefektetett alapelvekhez, tehát ahhoz, hogy a kormánynak és a kormánypártnak semmi mással, mint a „nemzeti ügyek kormányzásával” kell foglalkoznia. A 2017-es kongresszusi [beszében](#) Orbán Viktor azt fejtegeti, hogy a 2014-ben kitűzött három cél (megerősíteni, elmélyíteni, megvédeni) hogyan sikerült teljesíteni.

Lássuk a beszédet, döntően a három cél teljesítésére vonatkozóan.

A beszéd

(Megerősítés). „2014-ben olyan célt tűztünk ki magunk elé, amiről a politika sokat beszélt 25 éven át, de eredményt nem ért el benne. Azt akartuk, hogy a gazdasági eredmények ne csak a statisztikákban,

ne csak a makroszámokban, ne csak a hitelminősítők nyilatkozataiban, ne csak strukturális reformokban, ne csak az elosztási rendszerek megújításában és hasonló mifélekben mutatkozzanak meg. Azt akartuk, hogy a magyar emberek mindennapi életébe végre beálljon a változás. Azt akartuk, senkinek se kelljen elmagyarázni a gazdasági helyzet javulását, mert ott van a szemünk előtt, látható, tapintható, nyilvánvaló. Ott van az orrunk előtt, az ember megéli, megtapasztalja a saját mindennapi életében. Azt akartuk 2014-ben, hogy négy év múlva a magyar emberek mindennapi élete biztonságos, simább, reménykeltőbb legyen. Azt is akartuk 2014-ben,

hogy ez a változás általános legyen, mindenkit elérjen, mindenki részesüljön belőle, és mindenki minden évben léphessen előre egyet”.

(Elmélyítés). „Elmélyíteni politikánk szellemi és lelki alapjait. Tudom, ez bonyolult, elvont, és talán nem is érdekel mindenkit, de mégis mikor beszéljünk ilyesmiről, ha nem a kongresszusunkon? Szellemi és lelki alapok. Mindez furcsán és idegenül hangzik a mai profán világunkban, amelyben a legtöbb ember csak a kézzelfogható dolgokat hiszi el, és csak az észet ismeri el bármely életfilozófia alapjának. Ezért a politika szellemi és lelki alapjairól beszélni, gondolkodni, sőt ettől iránytűt remélni olyan érzést kelthet az emberben, mintha szembemennénk a korszellemmel. Én azonban azt javaslom, igazítsunk a szemüvegünkön. Ne vegyük fel a korszellemmel hadakozók romantikus hősi pózát. Az efféle pózolás legtöbbször Don Quijote-i rohamozásba torkollik, és a közönség jóindulatú, elnéző szánalmán túl mást aligha lehet vele nyerni. E helyett vegyük észre, hogy a korszellem nem azonos a médiaszéllal. Vegyük észre, hogy a nagyhatalmú globális cégek és globális politikai szervezetek hangszóróiból áradó andalító melódiák, a könnyed felelőtlenségre, fogyasztási örületre, a korlátlan önzésre biztató dallamok egyáltalán nem azonosak a korszellemmel. A globális elit által terjesztett életérzés puha álompaplanja alatt ott a valódi és szikár élet. Láthatjuk az európai emberek tízmillióit, akik naponta keményen dolgoznak és küzdenek, hogy felszínen tarthassák magukat és családjukat. Láthatjuk, ahogy biztonság és rend után vágyakoznak. Láthatjuk, ahogy egyre erősebben kapaszkodnak kulturális

identitásukba. S láthatjuk, ahogy naponta harcolnak megszokott európai életük minden négyzetméteréért. Ez az igazi korszellem. Igazítsunk hát a szemüvegünkön, és vegyük észre, hogy a korszellem valójában a mi oldalunkon áll. A keményen dolgozó, felelősséget vállaló, családjukról gondoskodó, hazájukat szerető, keresztény gyökereikhez ragaszkodó európai emberek oldalán áll. Mi vagyunk többségben, sőt elsöprő többségben vagyunk. Csak idő kérdése, és nemcsak Magyarországon, de egész Európában, sőt az egész nyugati világban győzni fogunk.

Mindezt a globalista elitek, az őket kiszolgáló bürokraták, az ő zsoldjukban álló politikusok, az ő érdekeiket megtestesítő Soros-féle hálózatok ügynökei is tudják. Jól tudják, éppen ezért találták ki mindarra, ami nemzeti, népi, keresztény és polgári azt a varázsigét, hogy „populizmus.” De hiába a varázsigé ismételtetése,

hiába a ráolvasás, és hiába a politikai vudu, a valóság, a valóságos emberek, a valóságos életosztönök, a valóságos emberi vágyak, álmok és remények le fogják győzni a ma még Európán uralkodó globalista elitet, és ismét naggyá fogják tenni Európát és benne Magyarországot is. Persze mindez nem következik be magától. Ez nem marxista történelmi materializmus, ahol a világtörténelem előre elrendelt módon és szükségszerűen eljut a céljához. Itt harc lesz és küzdelem. Mit lesz? Harc és küzdelem van! S ez a küzdelem odavezet, hogy a következő évtized európai vitái éppen az identitás, az emberek,

a népek, a nemzetek, az országok, sőt a kontinensek mivolta körül forog majd.

(A Fidesz szellemi karaktere és identitása). És így érkezünk meg a mi politikánk szellemi alapjához. Ugyanis a mi sikerünk meggyőződés szerint éppen azon múlik, milyen minőségűek és mennyire szilárdak politikánk szellemi alapjai. Megingott szellemmel ma megállni nem lehet. Győzni pedig végképp nem. Ezért először is mondjuk ki, hogy a mi politikánknak vannak szellemi, sőt vannak lelki alapjai is. Másodszor mondjuk ki, hogy a magyar politika elmúlt ezer évének mindig voltak ilyesféle fundamentumai. Harmadszor mondjuk ki, hogy a szellemi alapok nemzetiek voltak, s mindig a magyar nemzet megmaradása, feladata és hivatása köré rendeződtek el. Negyedszer mondjuk ki, hogy ez a hagyomány széles, színes és sodró. Ezért biztos ítélőképességgel kell kiválasztani a nagy folyamból azt az áramlatot, amelyhez kapcsolódni akarunk. Amelyhez kapcsolódni jól esik,

mert illik a mi fideszes és kereszténydemokrata karakterünkhöz. És amelyhez kapcsolódni érdemes, mert nem holt betű és nem elhalt hagyomány, hanem itt és most érvényes, friss és életszerű, s kijelöli a politika hivatását, s ezzel a mi személyes küldetésünket is. Mondjuk ki tehát nyíltan, hogy mi nem állunk se faji, se osztályalapon. Az embereket egymással szembefordító politikát elutasítjuk, képviselőit politikai ellenfeleinknek tekintjük. Mi nemzeti alapokon állunk, ezért osztályharc és származási küzdelmek helyett a nemzeti együttműködés,

a békesség, az alkotás, ahogy Klebelsberg mondta: a produktív ember eszményét követjük”.

„Mi az a politikai közösség vagyunk, amely tudatában van annak, hogy a magyar nemzet a keleti jellem és a nyugati kultúra találkozásából jött létre, s ennek máig ható jelentőséget is tulajdonítunk. A szabadság sztyepei szeretete a béke és az igazság keresztény hitével találkozott, s ebből emberszeretet nőtt ki, és az emberi szabadság tisztelete, amely a magyar politikai gondolkodásunknak máig középpontjában áll. Ezért van az, hogy mi azt valljuk, idézem: „rendületlenül hiszünk a szeretet és az összefogás erejében.” A mi politikai közösségünk nézetei ezért épülnek arra az egyszerű tételre, hogy vannak dolgok, amelyek ha egyszer igazak voltak, mindig igazak is maradnak”.

(Vívmányok védelme). „Köztudott, hogy mi, magyarok nem csípjuk a birodalmakat. S kiváltképp nem a helytartóikat. Nem szeretjük, ha a nemzet sorsát birodalmi helytartók akarják intézni helyettünk.

Ma újra egy birodalom fenyeget minket. Útjában állunk egy tervnek, amely a nemzeteket fel akarja számolni, és kevert népességű Európát akar létrehozni. Útjában állunk egy pénzügyi és politikai birodalomnak, amely ezt a tervet végre akarja hajtani, legyen bármi is az ára. Ne kerteljünk, a Soros-terv végrehajtása érdekében egész Európában el akarják takarítani az útból a nemzeti érdekeket képviselő kormányokat. Ideértve bennünket is.

Soros NGO-i az elmúlt években behálózták az európai döntéshozatal összes meghatározó fórumát. Jelen vannak egyes magyar pártok háttérházaiban is. Úgy viselkednek, mint egykor a Szovjet Kommunista Párt Agitációs és Propaganda Osztályának aktivistái. Mi, vén csatalovak már szagról megismerjük őket. Kifinomultabb módszerekkel, de a Soros-katonák akarják meghatározni, hogy mit tegyünk, mit mondjunk, mit gondoljunk, sőt hogy minek tartsuk magunkat. A helyzet sokáig olyan egyszerű és világos volt. Az ember nő volt és férfi, anya volt és apa, magyar volt, német vagy éppen orosz, keresztény volt vagy muzulmán. Ma egy olyan világba akarnak kényszeríteni bennünket, amelyből ezek a természetes és világos körvonalak bizony hiányoznak. Annak a világnak nincsenek biztos pontjai, nem világos, ki a férfi és ki a nő, mi a család, mit jelent magyarnak és kereszténynek lenni. Harmadik nemet kreálnak, a hitet kifigurázzák, a családokat feleslegesnek, a nemzeteket elavultnak tartják”.

(A Fidesz régi és mai szerepe). „Ahogy most itt végignézek rajtatok vagy inkább magunkon, előtolakodik a kérdés,

mennyiben azonos a mai Fidesz azzal, ami alapításakor volt? Fogas kérdés. A mai Fidesz annyiban azonos az 1988-assal, amennyiben bármely harminc éves ember azonos azzal, aki egyévesen volt. Vagy másképpen: amennyiben egy patak azonos azzal a folyamattal, amellyé a megtett út során szélesedik. Egy nemzedéki pártból mi magunk is európai néppárttá izmosodtunk. Hosszú utat tettünk meg.

Helyet szorítottunk magunknak az Ellenzéki Kerekasztal-tárgyalásokon, együtt vívtuk ki, hogy az '56-os forradalom mártírjainak méltó módon adjuk meg a végtisztességet, együtt vívtuk ki a vasfüggöny megnyitását, együtt parancsoltuk ki a szovjet csapatokat, és együtt fűrészeltük derékba a kommunista pártot. És együtt harcoltuk ki, hogy mi is ott legyünk a rendszerváltás utáni első szabadon választott parlamentben.

Átéltünk fényes győzelmeket és fájó vereségeket. Fogunkat összeszorítva kibírtuk a rendszerváltás utáni időszak legsötétebb pillanatát, a december 5-ei népszavazást, és nem nyugodtunk, amíg a kettős állampolgársággal meg nem adtuk az erkölcsi és közjogi elégtételt a külhoni magyarjainknak. Az elmúlt 29 évben a magyar választók bizalmából három alkalommal is kormányra kerültünk. Éltünk a bizalommal. Mi voltunk azok, akik a rendszerváltás átmeneti alkotmányát egy modern, európai és egyben hazafias Alaptörvényre cseréltük. Vivát, háromszoros vivát Schmitt Pál elnök úrnak! És mi voltunk az elsők Európában, akik megállítottuk a kontinensre zúduló migránsinváziót. Mi hirdettük meg a munkaalapú gazdaságot,

mi teremtettünk több mint 700 ezer új munkahelyet. Mi alkottuk meg a családi adókedvezményt, és amikor elvették, megharcoltunk érte, és visszaadtuk a magyar családoknak. Mi vagyunk azok, akiknek valóban a gyermek a legfontosabb. És elszámoltattuk a bankokat, és forintosítottuk a devizahiteleket. Rezsicsökkentést vittünk végbe. Mi vagyunk azok, akik megadták az időseknek az őket megillető tiszteletet.

Megőriztük a nyugdíjak értékét, és idén először nyugdíjprémiumot is fizetünk, mert Magyarország egy többgenerációs otthon, ahol együtt sírunk és együtt nevetünk”.

A 2019. szeptember 29-ei kongresszusi beszéd

A beszéd nagypolitikai kontextusa

Ez a beszéd a harmadik kétharmados választási győzelmet követően, de már egy már alapjaiban megváltozott, rendkívül zaklatott légkörben hangzott el. A helyzet az előző kongresszushoz képest annyiban változott, hogy a 2010-2018 közötti centrális erőter felbomlott, s az ellenzék – felismerve szorongatott helyzetét – új politikai megoldásokat keresett. Ami 2013 őszén még nem sikerült (ellenzéki egység), az 2019 őszén realitássá vált: az ellenzék az önkormányzati választásokon (Budapesten és számos nagyvárosban) nagy sikereket ért el. Karácsony Gergely személyében megjelent egy új típusú politikai vezető, aki felhívta a figyelmet az ellenzék talán legfontosabb problémájára: széttagoeltságára és vezetetlenségére. 2019 őszén az európai mainstream erők úgy látták,

hogy Magyarországon mégis csak van potenciális ellenzék, amely ráadásul eredményeket is képes felmutatni. A 2019. év tehát az ellenzék szempontjából az „áttörés évének” tekinthető, de ez nem jelenti azt, hogy a kormánypárt megrendült volna, sőt belpolitikai népszerűsége szinte változatlanul maradt. Ami viszont nagymértékben változott, az a jobboldal külső megítélése.

Ez a megítélés 2010 óta folyamatosan romlott. Ilyen – a kormánypárt szempontjából ellentmondásos – helyzetben ült össze a Fidesz soron következő kongresszusa, amelyen Orbán Viktor mind a belpolitikáról (miért is erős párt továbbra is a Fidesz), mind a külpolitikáról (mit jelent az általa elképzelt kereszténydemokrácia európai szinten) [beszélt](#).

A beszéd

(A bizalom fontossága és a generációkon átívelő politika). „A bajtársiasság a legfontosabb dolog. Politikai pártként és szövetségesekként is ezen fordul meg a sorsunk. Bárki lojális tud lenni a másikhöz, ha annak igaza van. Hozzám is könnyű lojálisnak lenni, ha igazam van. A bajtársiasság azonban több ennél, jóval túl van ezen. A bajtársiasság azt jelenti, hogy akkor is lojális vagyok hozzád, amikor Te tévedsz, s akkor is számíthatok Rád, amikor én tévedtem. És, Barátaim, ugyan melyikünk nem tévedett még az elmúlt harminc év során? De összetartottunk, de zártuk a sorainkat, vállt a vállnak vetettük, őszinték voltunk egymáshoz, és végül minden nehézségből mindig kilábtunk. Ezért vagyunk mi fent, és az egymást folyton-folyvást eláruló liberális baloldal pedig ezért van lent.

Ronald Reagan ezt nevezte a tizenegyedik parancsolatnak. Igen, a politikában szükség van a tizenegyedik parancsolatra. Ez úgy hangzik, ne mondj rosszat a fideszes társadról. Ezt majd még gyakorolni kell. És ahogy belföldi ellenlábasaink fogynak, s egyre inkább komolyan vehető ellenfél nélkül maradunk, ez a tizenegyedik parancsolat is egyre

fontosabbá válik. Egyre kevésbé az ellenfél támadásai és egyre inkább a bajtársiasság abroncsai tartják össze a közösségünk dongáit”.

Ezt követően a Fidesz generációs szerkezetéről és a párt folyamatos megújulásáról beszél: *„Fidesz generációs megújulása is jól halad. Nyugodtan és szép tempóban jönnek a fiatalok is – támogatónak, aktivistának, önkormányzati képviselőnek, polgármesternek vagy éppen miniszternek. Igazi néppárt vagyunk. Egy igazi néppárt arról ismerszik meg, hogy szervezeti életritmusa a hétköznapi életritmusával egyező, s a mienk ilyen. Itt a legidősebb küldöttünk, Hidvégi Nándor Mernyéről 86 évesen. Isten éltesse! És itt a legfiatalabb küldöttünk, Brenner Dominik a maga 19 évével a XV. kerületből. Hajrá, Dominik! A mi kormányunkban 38-40 éves miniszterek dolgoznak együtt 70 éves miniszterekkel. A jövőnk hosszú évtizedekre biztosítva van, a tapasztalatok halmozódnak, és át is adjuk őket egymásnak. Közösségünk életét, rendezett életét a józan ész, a belátás és az ambíciók egyensúlya biztosítja. Úgy hiszem, elnökként ezt az egyensúlyt kialakítani és fenntartani a legfontosabb feladatom. Azt hiszem, az is feladatom, hogy segítsen érvényre jutni az erényeinket. Segíteni a bölcsességet a tudatlansággal szemben,*

a bátorságot a kétkedéssel szemben, az igazságot az igazságtalansággal szemben, a mértékletességet a mértéktelenséggel szemben”.

(A Fidesz, mint rendezett párt). „A Fidesz rendezett, sőt a politika világában szokatlanul rendezett állapotban van.

Világos program mentén tesszük a dolgunkat. Ellenfeleink egyre mélyebbre ássák magukat itthon, s szépen gyarapodik azon külföldi politikusok, pártok, sőt országok sora is, akik és akiknek csapatai megnyúlt képpel és fejükön flastrommal somfordálnak haza a budai vár falai alól. A helyzet úgy áll, hogy most viszonylag csekély kockázattal találhattunk volna új gazdát a kisködmönnek. Ha akartuk volna, most válthattunk és újíthattunk volna. Jó okom volt arra, hogy ne álljak elő ilyen javaslattal. Tudjátok, a mi közösségünkben, a Fideszben az az ökölszabály, hogyha valaki nagyon akar egy pozíciót, ha láthatóan eszi érte a fene, akkor azt semmiképpen nem kaphatja meg. Nem kaphatja meg, mert a pozíció utáni sóvárgás vége csak a bukás lehet, politikai, szakmai és leginkább emberi, erkölcsi bukás. Higgyétek el nekem, láttam ilyet éppen eleget. Ezért fontos, talán a legfontosabb szabály a Fideszben, hogy itt munkát osztanak, nem pozíciót és főként nem hatalmat. És megmondom Nektek őszintén, hogy nagyon örülök, hogy jelöltetek és megválasztottatok erre a munkára. Kellő szerénységgel, de egyenesen meg kell mondanom, hogy azért örülök, mert most jön a java. Ami eddig történt, sem volt éppen kismiska, de az igazán nagy dolgok most következnek, és ebből semmiképpen sem szeretnék kimaradni".

(A kormányzóparti szerepe definiálása). „Kormányzópárt vagyunk. Fel kell tenni a kérdést: mit végeztünk eddig? Az eddig megtett utunkat egy bizonyos szellemi horizonton úgy foglalhatjuk össze, hogy harmincéves munkával létrehoztunk egy új és valódi,

mármint a valóságban is kipróbált és működő államelméleti modellt. Létrehoztunk egy kereszténydemokrata államot. Egy közép-európai és magyar kereszténydemokrata államot. A mai magyar állam a kereszténydemokrácia és nem a liberális demokrácia alapján áll. Demokrácia igen, liberalizmus nem. Ez a mi programunk. Visszatekintve jól látszik, hogy ide két lépésben, két rendszerváltáson keresztül jutottunk el. Az első rendszerváltással megszüntettük a szovjet világot. Szovjet zászlók ki, kommunista zászlók le, szabadság zászlai pedig föl. Ez volt az első, a felszabadító, a kiszabadító liberális rendszerváltás, a nagy és szárnyaló első szerelem. Aztán következett a Fidesz és a rendre feltámadó vagy inkább feléledő szocialisták közötti küzdelem a jövő meghatározásáért. Húsz zavaros év. Végül szocialista rémkormányzás és gazdasági összeomlás, lázadás, sodródás a fizikai erőszak és az anarchia felé. Máig sem értem, hogy nem értik meg a szocialisták, hogy hajszálon múlt, hogy 1990 után másodszor is ép bőrrel megúszták. Igény lett volna rá. Hogy nem értik meg, hogy rajtunk, csak rajtunk múlt, hogy az utcai forradalom helyett az alkotmányos forradalmat választottuk. Ha megértenék, bizonyára szerényebbek és visszafogottabbak lennének. Aztán 2010-ben mi megfogadtuk Antall József tanácsát: „tetszettek volna forradalmat csinálni.” Hát mi tetszettünk, csináltunk egy forradalmat,

kétharmados alkotmányos forradalmat, egy második rendszerváltást. A szárnyaló első szerelem után ez volt a megfontolt házasság”.

(Európai jelenlét és kereszténydemokrácia). „Az unió tagjai vagyunk, és azok is maradunk. Nem akarjuk kenyértörésre vinni a dolgot azokkal az országokkal, akik multikulturális országokká alakították a saját otthonukat. Elvégre az ő hazájuk, az ő otthonuk, az ő életük. De ez itt a mi hazánk, a mi otthonunk, a mi életünk. E fölött a magyarokon kívül más nem rendelkezhet. Soha senki más. Éppen ezért megegyezésre kell jutnunk Európa két fele között, és mi meg is akarunk egyezni. Pontosan úgy, ahogy a magyar és a közép-európai érdekek megkívánják. Bár az unió nyugati és keleti fele láthatóan más utat követ, más eszmények vonzásában él, és más erényeket tisztel, az együttélés formái még ilyen körülmények között is kialakíthatóak. Azt reméljük, hogy a bizottság új elnök asszonya megbirkózik ezzel a méretes feladattal. Ránk számíthat.

Egy ilyen együttélésnek persze világos feltételei vannak. Először is odaát el kell fogadniuk, hogy nekünk jogunk van a keresztény szabadság törvényei szerint berendezni az életünket, és fel kell hagyniuk az államaink és kormányaink elleni nyílt támadásokkal. Nem vagyunk hajlandóak többé európai pénzből finanszírozni a velünk szemben ellenséges Soros-féle álcivil szervezetek garmadáját. Mi nem küldünk hozzájuk efféle fizetett politikai aktivistákat, hát ők is vigyék haza Közép-Európából a sajátjaikat. A megegyezés feltétele az is, hogy fel kell hagyniuk a közép-európai országok kormányaival szembeni rejtett akciókkal is. Nem juttathatnak hatalomba nekik tetsző politikai pártokat ilyen eszközökkel. Ibizából egy is elég volt. Az Európai Unió költségvetése nem arra való, hogy a liberálisoknak tetsző csapatokat,

a nekik tetsző médiumokat és az ő céljaikat szolgáló bevándorlókat finanszírozzák, tüntetésszervezőket és aktivistákat képezzenek ki és vessenek be nálunk. Mi is látjuk, legfeljebb nem mondjuk, hogy Macedónia folyamatos belpolitikai instabilitásáért, Románia évek óta tartó kormányzati bajaiért és térségünk néhány más országának nehézségeiért az ő rejtett támadásaik a felelősek. Igen, a nemzetközi baloldal, Washington és Brüsszel nemzetközi politikába beépült liberális hálózatai jelentik a legnagyobb veszélyt a közép-európai térség békés, nyugodt életére és gazdasági eredményeire. Politikai trükkökkel és fake news hálózatok tucatjaival kell szembenéznünk. Ha valóban egyben akarjuk tartani Európát, akkor ezekkel a praktikákkal fel kell hagyni. Ezért volt helyes, sőt méltó és igazságos, hogy a Soros-megbízott Timmermans alól kirántottuk a bizottság elnöki székét".

A 2021. november 14.-ei kongresszusi beszéd

A beszéd nagypolitikai kontextusa

Az időben hozzánk legközelebb eső beszéd olyan pillanatban hangzott el, amikor a hazai közéletben nagy mozgások zajlanak, és ezekből sokan az ellenzék nagy győzelmi esélyére következtetnek a 2022. áprilisi választáson. S valóban: a 2021-es év a 2019-ben meginduló ellenzéki egységesülés folytatódását hozta. Nem kis siker az is, hogy az ellenzék nem pusztán szervezetileg integrálódott,

de sikerült miniszterelnök-jelölti előválasztást is tartania, amelyen Márki-Zay Péter, hódmezővásárhelyi polgármester diadalmaskodott. Így ha nem is (mint 2019-ben látszott) Karácsony Gergely lett az ellenzék első embere, de legalább valaki lett. Ám az előválasztás utáni időszak megmutatja: egyáltalán nem egyszerű az ellenzékot vezetni. A Fidesz szempontjából az állapítható meg, hogy a koraőszi hónapok némi elbizonytalanodást mutattak, és sokáig úgy látszott, hogy az ellenzék aktivizálódása a kormánypártot némileg megrendíti. Aztán az „ellenzéki momentum” október után elmúlt, és a novemberi Fidesz-kongresszus már újra a szokásos koreográfia szerint zajlott: a beszéden nem érződik semmiféle válság- vagy pánikhangulat, sőt inkább az ellenkezője. A pártelnök e [beszédében](#) fogalmazza meg talán a legmarkánsabban, mit jelent számára a *párthűség*, ugyanakkor részletesen beszél kedvenc témájáról, Magyarország és az Európai Unió viszonyáról. A 2022-es választásokkal kapcsolatban pedig – ez is új elem – a Fideszről, mint domináns pártról beszél.

Lássuk, mit mond.

A beszéd

(A hűség fogalma és értelmezése). „A Fidesz hűséget, hitet és bizalmat jelent. A Fidesz hűséges párt. Hű Magyarországhoz és annak népéhez, hű a magyar emberekhez. A Fidesz fennállásának 33 éve alatt világrendek csaptak össze nyílt és rejtett háborúkban, birodalmak bomlottak föl, birodalmak omlottak össze és emelkedtek fel, válságok rengették meg a Nyugatot és a Keletet.

Rabok voltunk, és szabadok lettünk, majd újra harcolni kellett, sőt kell a szabadságunkért. Közben a hidegháborútól eljutottunk a járványok és a népvándorlások korába. De mi, kedves Barátaim, minden viszontagság közepette hűek maradtunk. Hűek maradtunk önmagunkhoz, egymáshoz, és ami a legfontosabb: hűek maradtunk Magyarországhoz. Ne legyünk álszerények, kellő alázattal, de kellő magabiztossággal mondjuk ki: az elmúlt 33 évben a magyarok nagyobb számban szavaztak nekünk bizalmat, mint bármelyik más pártnak Magyarország parlamentáris történetében. Ez kötelez, és amíg bírom, és amíg Ti bírjátok, csinálni kell, és csinálni is fogom”.

„Nekünk Magyarország a szenvedélyünk, és ez meg is látszik. Mi a csúcsra törünk, oda akarunk feljutni, és oda akarjuk feljuttatni Magyarországot is. A nagy tét bennünket nem elriaszt, hanem felvillanyoz. Ha kicsi a tét, a kedvünk sötét. A csúcsra is csak akkor érhetsz, ha egy hegy elédbbe áll. Nos, ebben eddig sem volt hiány, és a jövőmondók szerint nem is lesz. Egész lánchegységek várnak ránk, de a fides, a hit hegyeket mozdít el, és ebben biztosak lehetünk. Háromféle hazaszeretet van a magyaroknál. A szónokló, a búsuló és az alkotó. A jó szónoklatot nagyra értékeljük, egy kis búsulásért nem megyünk a szomszédba, de mi leginkább Klebelsberg unokái vagyunk, akik az alkotó hazaszereteten, a produktív életben hisznek. Ez a mi életerőnk, ebből táplálkozik a politikai közösségünk, és miután a sikerek mellett a kudarcok sem kerültek el bennünket, ez emelt fel bennünket újra és újra.

16 év ellenzékben, 16 év kormányon: ezt csak rendíthetetlen derűlátással, bizalommal és mély hittel lehet végigcsinálni”.

„A mi legfontosabb szövetségünk a valóság. Mennyire másképpen van ez a baloldalon és különösen a liberáliséknál! A mi teljesítményünk az elvégzett munka. Az övék az, hogy liberálisok. Afféle európai jó emberek. Igaz, hogy csődbe vitték az országot, igaz, hogy még a városházát is eladnák, igaz, hogy olyan lusták, hogy még a miniszterelnök-jelölti vitát is unják, igaz, hogy egyetlen komoly munkateljesítményt se tudnak felmutatni, de büszke liberálisok, akiknek abban merül ki a tudásuk, hogy meg akarják mondani másoknak, hogyan kell élni és gondolkodni”.

A „valóság-centrikus” megközelítés a szónok számára épp a valóság változékonyságát, sőt a valóság átalakítását jelenti. „Mi azt ajánljuk Magyarországnak, hogy akarjon többet. Nem érhetjük be azzal, amit elértünk, mert még mindig vannak szegények, még mindig nem születik elég gyermek, még mindig nincs mindenkinek jó lakása, még nem elég se a fizetés, se a nyugdíj. Egész egyszerűen többre van szükségünk. Miért érnénk hát be azzal, amink van? Barátaim, ha folytatjuk a polgári, kereszténydemokrata kormányzást, tíz év alatt újra hatalmas utat tehetünk meg. Felléphetünk a fejlett országok közé. Felszámolhatjuk a szegénység maradványát is. Zöld, egészséges, természeti kincseit és szépségeit megőrző, egészségesebb és hosszabb ideig élő emberek országa lehetünk. Miért ne lehetnének a magyar mérnökök a világ legjobbjai között?”

Miért ne lehetnének a magyarok a világ legjobb szakmunkásai? És miért ne nevezhetnénk be a világ legjobban kormányzott országa címért folyó versenybe? Hiszen mindez nem méret, hanem minőség kérdése. Miért ne állhatna a magyar mezőgazdaság a világ első vonalában? És miért ne lehetnének a magyar bankok, ideértve a jegybankot is, a világ legjobbjai között? És miért ne lehetnének olyan jók a magyar középvállalatok, mint a bajor vagy észak-olasz versenytársaik? Elvégre már van 12 ezer exportképes vállalatunk. És miért ne lehetne Budapest a világ legtisztább, legrendezettebb, legbiztonságosabb és legragyogóbb fővárosa? Hiszen minden adottsága megvan hozzá”.

(Az Európai Unió 2004-ben és 2021-ben). „Azért léptünk be az Európai Unióba, mert integrációt ajánlottak. Jó ajánlatnak tűnt. Ők is, mi is nyerhetünk rajta. Az integráció azt jelenti, hogy együtt csinálunk dolgokat, és ezeket barátságos és együttműködő módon tesszük. Abban állapodtunk meg, hogy csak bizonyos fajtájú és korlátozott számú dolgot kell eldönteni uniós szinten, minden más nemzeti hatáskörben marad. Mi nem akarunk a kommunista bürokrácia után újabb, ezúttal nyugati bürokráciát és brüsszeli diktátumokat a nyakunkba venni. Szó sem volt arról, hogy a homo Brüsselicus nevű, buborékban őshonos, meglehetősen új faj tagjai lépésről lépésre elveszik a jogainkat. Nem szabad passzívan elfogadnunk minden brüsszeli tervet és projektet. Szó sem volt arról, hogy kultúránk, hagyományaink, történelmünk fontos részeit fel kell adnunk állítólagos

magasabb rendű elvek és ideológiák érdekében. Ahogy a pesti flaszteren mondják: mi itt nem fogunk megfagyni télen, ők ott meg szülhetnek férfiként – kinek mit intézett a kormánya”.

„A múltban főként Keletről fenyegették térségünket, de ez most nem Nyugat–Kelet konfliktus. Ez Nyugat–Nyugat konfliktus. Ebben élünk, és a helyzet egyre aggasztóbb. Mi nem adjuk fel a határvédelem jogát. Nem adjuk fel a migránsok megállításának jogát. És ragaszkodunk hozzá, hogy Magyarországon a házassághoz egy férfi és egy nő kell, az apa férfi, az anya nő, a gyermekeinket pedig hagyják békén. Ezt mindig is így gondoltuk. Elég, ha a Fidesz első politikai plakátjára gondolunk: Tessék választani! És az igazságszolgáltatás, a médiaszabályozás, az iskolák és az oktatás mind nemzeti hatáskörbe tartoznak. Szuverének akarunk lenni, és nem akarjuk magunkat integráció helyett egyszer csak egy Európai Egyesült Államokban találni. Integráció igen, egyesülés nem. Emlékeztek rá: szövetségbe forrt szabad köztársaságok, a nagy Oroszország kovácsolta frigy, csak most nagy Németországot kell énekelni. A balti államok jól el tudják mondani, milyen is volt az előző Keleti Egyesült Európai Államok, alias Szovjetunió. Attól, hogy a mostani nyugati, mi még nem kérünk belőle. Remélem, hogy a most formálódó német kormány inkább európai Németországot akar, és nem német Európát, ahol ő mondja meg a többieknek, hogy mit kell csinálniuk. Barátaim, az Európai Unió úgy, ahogy most kinéz, el van rontva. A mi célunk, hogy változást érjünk el. Eszünk ágában sincs kilépni. Ilyen könnyen nem lehet tőlünk megszabadulni.

Maradunk, és változást követelünk. Meg kell állítanunk a lopakodó egyesítést, mert ez nem az európai emberek érdeke, csak és kizárólag az európai eliteké, a politikusoké, az ideológusoké, a bürokratáké és a nagy nemzetközi vállalatvezetőké. Ez itt Gyuri bácsi világa. Ez az ő hadserege. Mi ellenezzük egy politikailag korrekt, multikulturálisan gondolkodó, nemi különbségeket tagadó, új európai emberfajta létrehozását. Ezt emberkísérletnek tekintjük, és minden államnak joga van kimaradni ebből. És jogunk van kimaradni a migrációnak álcázott, nagy európai betelepítési programból is”.

(A Fidesz és a 2002. évi választások). „És végül a választásról. A magyar politikának van egy sajátossága: időről időre, természetes módon létrejön egy olyan nagy párt, amely nemcsak valamely elv és ideológia képviselőjét, hanem az egész nemzet szolgálatát tűzi zászlajára. A nyilasokra és a kommunistákra ez nem vonatkozik, mert ők csak a megszállt Magyarországon lehettek nagyok a németek és a szovjetek bérenceiként. A szabad Magyarországon felemelkedő nagy pártok hosszú évtizedekre rendezkednek be egészen addig, amíg megszolgálják a polgárok bizalmát, és a haza szabadsága fennmarad. Így volt ez a Tisza-párttal a dualizmus korában, a Bethlen-párttal Trianon után, és ilyen párt lett volna a II. világháborút követően a kisgazdapárt is, ha a szovjetek időben hazamentek volna. Szép dolog az ideológia, a politikai rendezőelvek, a nemzetközi pályát befutó politikai eszmék, de a nap végén egyetlen megkerülhetetlen, kiválthatatlan és leválthatatlan erő, hatalmi tényező van, és ez a magyar nép.

Ahogy Lincoln mondta: a népből, a néppel, a népért. Ma már ilyen persze nem szabad mondani, mert ez populizmus. De amelyik párt ezt megérti, rájön a nyitjára, megtalálja a módját, hogy ne vezérlőeszméket, hanem az embereket, a népet, a nemzetet szolgálja, és hajlandó is e szerint cselekedni, az maga is megkerülhetetlen erővé válik. Ezek vagyunk ma mi, kedves Barátaim! Az is igaz, hogy a kommunistáknak, posztkommunistáknak és a liberálisoknak is megvolt az esélyük. Be is jelentkeztek érte. Volt hozzá kétharmaduk is 1994 és 1998 között, és kaptak kétszer négy év felhatalmazást is 2002 és 2010 között. Az eredmény ismert: nem tudtak élni a lehetőséggel. Mi tudunk. Erős, egységes párt, komoly vízió, lelkesedés, szenvedély, tenni akaró emberek hada az egyik oldalon, aprócska, hataloméhes pártocskák habaréka a másik oldalon. Ellenfeleinkről minden eleganciára törekvés mellett is csak a legrosszabbakat mondhatom. De inkább nem mondom, helyette hallgassuk Mikszáthot: „A túloldalon politikai svindlerek, erkölcsi halottak és nagyravágyó üresfejek zagyvaléka, nem pedig a magyar nemzet politikáját a magyar nemzet politikájával ellenőrző opposíció.” Na, hát milyen megosztó ez a Mikszáth?! Én nem érzek magamban ekkora bátorságot, és csak annyit fűzök hozzá, miközben a mi politikánkkal az is jól jár, aki nem ránk szavaz, a baloldal politikájával azok is rosszul járnak, akik rájuk szavaznak”.

A Fidesz a pártelnöki gondolkodásban: az öt kongresszusi beszédből kirajzolódó önkép

A fenti hosszabb beszéd-idézetek nem öncélúak voltak, hanem azt szerettük volna kimutatni, hogy Orbán Viktor beszédei alkalmasak arra, hogy általuk jobban megértsük az önkép-alkotás fontosságát a pártpolitikában.

Az első tanulság az, hogy bár Orbánt a közvélemény egésze kizárólag kormányfőnek tekinti, és megítélésében csak a miniszterelnöki működése játszik szerepet, Orbán fontosnak tekinti, hogy kormányfői megbízatása mellett pártelnöki szerepe se halványodjon teljesen el. A fenti kongresszusi beszédeket pontosan azért választottuk, mert kíváncsiak voltunk arra, hogy a miniszterelnök egy pártkongresszuson mennyire akar és tud „visszavedleni” pártpolitikussá és – a kormányzás eredményeinek ismertetésén túl – van-e a pártról, a párt múltjáról, jelenéről, feladatairól, a párt és az ellenzék viszonyáról stb. mondanivalója a küldöttek számára.

A beszédek végig követése arról győzött meg bennünket, hogy Orbán nem mond le arról, hogy visszatérően szóljon a párt tagjaihoz, azaz kongresszusról kongresszusra igyekszik kapcsolatát *újratemteni* a párt tagjaival. E kapcsolatépítésben a saját szerepét, mint egy politikai közösség első emberének szerepét mutatja be. Ez persze akár evidenciának is volna tekinthető, de jól tudjuk, hogy a Fideszt sokan már nem is tekintik pártnak. Itt tehát annál a kérdésnél vagyunk,

hogyan egyáltalán *párt*-e a Fidesz, vagy mozgalom, netán valamilyen „misztérikus közösség”. Hogy ez utóbbi nagyon is reális alternatíva sokak számára, arról egy minapi elemzés szerzője [foglalt állást](#).

Amint azt az írás elején tett hivatkozás is mutatja: a Méltányosság kutatói a Fideszt pártként azonosítják, még hozzá domináns pártként. A domináns párt attól domináns, hogy egészen más funkciót tölt be, illetve szán magának, mint az összes többi párt. Az egyik legfontosabb különbség a Fidesz és a többi hazai párt között, hogy ezt a párt szerepet a Fidesz küldetesként, egy ország vezetéséként éli meg, és s pártkénti célját a közérdek képviselőjeként látja. A többi párt vezetőinek beszédeiből és programjaiból még csak következtetni sem tudunk arra, hogyan képzelik el az ország vezetését és a közérdek képviselőjét, ami persze nem csak arról szól, hogy nem feltétlen van elképzelésük ezekről a dolgokról, hanem arról is, hogy nem igazán tartják fontosnak a politikai beszédet, mint műfajt. Orbán Viktor kongresszusi beszédei azonban éppen e kérdések körül forognak, és választ adnak arra a kérdésre, hogy hogyan tartja e nehéz feladat képviselőjére alkalmasnak a pártot.

Úgy, hogy az öt beszéd visszatérő eleme: nem pusztán politikai-érdekbeli azonosság tartja együtt a Fideszt, hanem – az ő szavaival – *bajtársi* kötelek is. Ez a *bajtársi* közösség teszi alkalmassá a pártot arra, hogy hosszú időn keresztül kormányozzon és betöltse küldetését, szemben azokkal az ellenzéki pártokkal,

amelyek jóval pragmatikusabban – mondhatni szakpolitikai alapon – definiálják magukat és nincs ambíciójuk egy ország küldetéses vezetésére.

A beszédekből tehát megismerkedhetünk azzal a specifikus retorikával, és a beszédekben kifejeződő tartalmakkal, amelyek időről időre újrateremtenek egy domináns pártot, így tehát úgy is tekinthetünk e beszédekre, mint egy domináns párt normál működéséhez szükséges ideológiai és érték-manifesztumokra. Fontos jellemzője még e szónoklatoknak, hogy a vezető és a vezetettek közötti viszonyt újra és újra meg kell erősíteni, mert a vezető szükségesnek látja ezt, és – úgy tűnik – a tagság is igényli. Ebben valóban megnyilvánul egyfajta „szertartásosság”; Orbán szinte minden beszédében szót ejt a közte és a tagság közötti bizalmi viszonyról, de ez többet is jelent belső szertartásnál. Ez azt jelenti, hogy ha egy párt tartósan országot akar vezetni, akkor nem mondhat le az egyszemélyi vezetőben rejlő erőforrásokról. Egyelőre nincs összehasonlítási alapunk Orbán és az ellenzéki vezetők kongresszusi vagy küldöttgyűlési beszédei között, de hipotetikusán megfogalmazhatjuk a köztük lévő különbségeket: az ellenzéki pártvezetők nem szentelnek ekkora figyelmet a belső erőviszonyok ápolásának, pontosabban annak, hogy gazdag szövésű szálakat szőjenek maguk és követőik között. Az ellenzéki politikában már maga a szó („vezetés”) is gyanús, s nemigen tudunk olyan szónoklatot idézni, amelyben egy ellenzéki pártvezető azt taglalná,

hogyan szeretné fenntartani vagy megerősíteni a közte és a párt tagsága között fennálló (esetlegesen problematikus) viszonyt.

Mindebből arra kell következtetnünk, hogy egy domináns pártnak jóval sokrétűbb tevékenységet kell folytatnia, mint egy réteg- vagy issue-pártnak. S ezek között a tevékenységek között ott szerepel, hogy a tagsággal való kétoldalú viszonyt folyamatosan meg kell erősíteni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a párt önképét *alulról* is formálják. Természetesen rengeteg Fidesz-vezető vagy akár alacsonyabb szintű helyi vezetők is beszélnek a kongresszuson, de az egész koreográfiája arra utal, hogy a Fidesz tényleges képét a pártelnök formálja. Az ő kongresszusi beszédei nyomán formálódik ki az, hogy valójában milyen párt is a Fidesz.

Erre mondhatjuk azt, hogy autokráciákban van ez így, de éppen a mellett érvelünk, hogy a domináns párt elméleti hagyományát alkalmazva ezt árnyaltabban kell néznünk. S itt – végül – a magyar politikatörténet hagyományához jutunk. Ezekről a hagyományokról Orbán Viktor más beszédeiben sok szót ejt, de – érdekes módon – a kongresszusokon nem. Az öt közül egyetlen kivételként említhetjük a 2021. évi kongresszusi beszédet, amelyben felidézi a régi magyar domináns párti hagyományt, és ennek folytatójaként szól a Fideszről. Mi most itt csupán azt hangsúlyozzuk, hogy ez is az *önkép-teremtés* egy lehetséges módja. Az ellenzék egyértelműen negatív címkékkel látja el a Fidesz működését, és mint pártot populistaként jellemzi. Ha most az ellenzékkel való viszony szempontjából nézzük a kongresszusi

beszédeket, akkor azt mondhatjuk, hogy az ellenzék által adott Fidesz-jellemzésekkel szemben e beszédeknek az is a feladata,

hogy értékalapot teremtsenek a Fidesznek, túlmenően a bajtársi közösségen, s egyáltalán: a közösségen. Ezt az értékalapot találja meg Orbán Viktor a domináns pártban, amely a magyar politikatörténet időtálló jelensége. Amikor tehát a pártelnök a Fideszt ilyenként azonosítja, ezzel azt is állítja: a Fidesz a magyar politikatörténet *fősodrába* tartozik. S azzal, hogy Orbán e fősodorról beszél, közvetve arra is utal: az ellenzék sehogyan sem helyezhető el ebben a fősodorban, ha csak nem úgy, mint a régi pártok, amelyek (a mostaniakhoz hasonlóan) széttagoltak és kormányképtelenek voltak.

Az öt kongresszusi beszéd legfőbb tanulsága, hogy az önkép megfogalmazása fontos dolog, s ebben a pártban ez eminensen a pártvezetői feladata. Azt találtuk, hogy Orbán Viktor módot talál arra, hogy a kormányzás napi teendőin túl karbantartsa a Fideszt, mint pártot, s ezzel háttérpártot biztosítson magának. Nem az a lényeges tehát, hogy az Orbán által megrajzolt önkép egybeesik-e azzal a képpel, amely a Fideszről ellenfeleiben él (nyilván fényérvnyire van attól), hanem az, hogy a pártelnök kongresszusi beszédeivel – a párt tagjai számára – *fontossá* teszi a pártot, s szellemi útmutatással (egyfajta szélesebb értelemben vett politika- és társadalommagyarázattal) látja el azt. Ennek is köszönhető, hogy immár 12 éve a Fidesz népszerűsége nem sokat kopott, és a párton belül nincsenek olyan repedések, mint a világ más domináns pártjaiban vagy akár a magyar politikatörténet

nagy kormánypártjaiban. Az önképfarmálása tehát abszolúte tudatos, s amíg ebben az önképben a párt nagy része osztozik,

biztosítottnak látszik a kormánypárt ellenállóképessége az ellenzék támadásaival szemben.

